

Członkowie zwykli:

Edukacyjna Fundacja im. Romana
Czerneckiego

Fundacja BNP Paribas

Fundacja ING Dzieciom

Fundacja Kronenberga

przy Citi Handlowy

Fundacja na rzecz Nauki Polskiej

Fundacja Orange

Fundacja POLSAT

Fundacja Polki Mogą Wszystko

Fundacja TechSoup

Fundacja Tesco

Fundacja TVN „nie jesteś sam”

Fundacja Wspomagania Wsi

Fundacja Współpracy

Polsko-Niemieckiej

Polska Fundacja Dzieci i Młodzieży

Stowarzyszenie Akademia Rozwoju

Filantropii w Polsce

Stowarzyszenie Żydowski Instytut

Historyczny w Polsce

Fundacja Santander Bank Polska

im. Ignacego Jana Paderewskiego

Członkowie wspierający:

DOZ Fundacja dbam o zdrowie

Fundacja Banku Ochrony

Środowiska

Fundacja Edukacyjna im. Jerzego

Juzonia

Fundacja Edukacyjna

Przedsiębiorczości

Fundacja EY

Fundacja NUTRICIA

Fundacja PKO Banku Polskiego

Fundacja PwC

Polsko-Amerykańska Fundacja

Wolności

Stowarzyszenie Fundusz Lokalny

Masywu Śnieżnika

Stowarzyszenie Nidzicki Fundusz

Lokalny

Warszawa, 16 sierpnia 2021 r.

Prof. Piotr Gliński
Przewodniczący Komitetu do spraw
Pożytku Publicznego
Kancelaria Prezesa Rady Ministrów
Al. Ujazdowskie 1/3
00-583 Warszawa

Szanowny Panie Premierze,

Działając w imieniu Forum Darczyńców w Polsce, w związku z procesem konsultacji publicznych projektu o sprawozdawczości organizacji społecznych (UD 217), pragniemy przestać uwagi uzupełniające stanowisko złożone przez Ogólnopolską Federację Organizacji Pozarządowych w imieniu 41 federacji, którego jesteśmy sygnatariuszami.

Forum Darczyńców w Polsce jest grupą 28 fundacji i stowarzyszeń przeznaczających środki prywatne na działania społeczne. Zależy nam na tym, aby organizacje obywatelskie w Polsce mogły się rozwijać i wypełniać swoje ważne role m.in. w obszarze edukacji, kultury i sztuki czy ochrony zdrowia. Zabiegamy zatem o dobre prawo dla fundacji i stowarzyszeń oraz działamy na rzecz wysokich standardów działalności społecznej i filantropijnej. Z tego względu, jesteśmy zainteresowani wszelką aktywnością prawodawcy, która ma, czy też może mieć, wpływ na filantropię oraz funkcjonowanie organizacji społeczeństwa obywatelskiego w Polsce.

Filantropia, czyli środki prywatne przekazywane przez obywateli dla dobra publicznego, to bardzo istotne uzupełnienie działań państwa i polityk publicznych. Nie ma sfery publicznej, w której filantropia byłaby nieobecna. Przykładowo, dzięki programom stypendialnym, dzieci i młodzież mają większy dostęp do wiedzy i rozwijania swoich talentów. Podobnie, dzięki darczyńcom prywatnym, dziesiątki tysięcy osób cierpiących lub chorujących mają szansę na dofinansowanie kosztów leczenia lub rehabilitacji. Darczyńcy prywatni, szczególnie rosnąca grupa osób zamożnych, wspierają też działalność obiektów kultury, w tym teatrów i muzeów.

Rola i waga filantropii była szczególnie widoczna w sytuacji pandemii COVID 19. Darczyńcy prywatni finansowali m.in. na sprzęt dla szpitali, środki ochronny osobistej dla pracowników służby zdrowia, badania naukowe, szkolenia dla nauczycieli, komputery dla dzieci do zdalnych lekcji. W 2020 roku członkowie Forum Darczyńców (fundacje prywatne, korporacyjne i rodzinne) przekazali około 55 milionów złotych na walkę ze skutkami pandemii.

Ze względu na trudną i niestabilną sytuacją ekonomiczną oraz katastrofę klimatyczną **środki prywatne będą niezbędnym uzupełnieniem działań państwa i polityk**

publicznych. Trafnie dostrzeżono to w rządowym Program Rozwoju Organizacji Obywatelskich (PROO), w którym zawarto deklarację wspierania rozwiązań wspierających filantropię.

Jesteśmy przekonani, że nałożenie na organizacje obowiązku ujawniania darczyńców prywatnych spowoduje ograniczenie środków przekazywanych przez zamożnych Polaków na cele społeczne, ponieważ projektowane przepisy godzą w ich podstawowe prawo do pozostania anonimowymi.

Projekt nakłada na organizacje społeczne obowiązek ujawniania danych o darczyńcach prywatnych (osobach fizycznych) przekazujących darowizny w wysokości powyżej 15 000 zł w przypadku jednorazowej darowizny lub 35 000 zł w przypadku kilku darowizn od jednego darczyńcy.

Informacja obejmująca imię, nazwisko i kwotę darowizny miałyby znaleźć się w Informacji o źródłach przychodów, kosztach i rodzajach prowadzonej działalności. Co więcej, zgodnie z projektem, dokument zawierający te dane będzie publicznie dostępny w Internecie, m.in. w bazie sprawozdań prowadzonej przez Narodowy Instytut Wolności.

Na podstawie wspieranych organizacji można wywnioskować, jakie sprawy publiczne są danej osobie bliskie, jej preferencje polityczne lub orientację seksualną. Przykładowo, informacja o tym, że dana osoba hojnie wspiera stowarzyszenie osób chorujących na stwardnienie rozsiane, może odstaniać informację o tym, że darczyńca lub ktoś mu bliski chorują na tę chorobę.

Ujawnienie danych o darczyńcach ujawnia także pośrednio dane o ich sytuacji majątkowej, co byłoby dopuszczalne tylko w przypadku osób publicznych. Ponadto, samo wskazanie imienia i nazwiska rodzi zagrożenia dla prywatności, nie tylko darczyńców, ale osób o tych samych danych osobowych.

Ujawnianie powyższych danych należy uznać za ograniczenie prawa do swobodnego dysponowania swoimi danymi osobowymi. Zgodnie z **art. 51 ust. 2 Konstytucji RP** „władze publiczne nie mogą pozyskiwać, gromadzić i udostępniać innych informacji o obywatelach niż niezbędne w demokratycznym państwie prawnym”.

Ograniczenia w zakresie prawa do prywatności i ochrony danych osobowych byłoby dopuszczalne wyłącznie wtedy, jeśli spełnione są wymogi określone w **art. 31 ust. 3 Konstytucji RP**: „*Ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób. Ograniczenia te nie mogą naruszać istoty wolności i praw.*” Żadna z tych przesłanek nie jest spełniona w przypadku kontekstu, uzasadnienia i celu projektu ustawy o sprawozdawczości.

Powyższe zasady rozwinięte są w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, zgodnie z którym ochrona prawa podstawowego do prywatności wymaga, aby odstępstwa od ochrony danych osobowych i jej ograniczenia były stosowane jedynie wtedy, gdy jest to absolutnie konieczne (zob. wyroki: C-473/12, pkt 39; a także Digital Rights Ireland i in., C-293/12 i C-594/12, pkt 52) (p. 28 wyroku w spr. C-212/13).

Proponowane rozwiązanie polegające na tym, że organizacja ma ujawniać darczyńców prywatnych przekazujących znaczne kwoty, oznacza bardzo istotne naruszenie ich prawa do prywatności. Jest to niezgodne z art. 31 ust 3 i art. 51 ust. 2 Konstytucji RP, art. 7 Karty Praw Podstawowych, art. 8 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka oraz art. 17 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych. Jest również niezgodne z regulacjami chroniącymi dane osobowe obywateli, w tym z art. 5 rozporządzenia o RODO oraz art. 7, 8 i 12 Karty Praw Podstawowych.

Podsumowując, darczyńcy mają prawo pozostać anonimowi. Zapewnia to obecnie prawo polskie i europejskie oraz jednolita praktyka w krajach Unii Europejskiej. **Jakiegolwiek zmiany w tym zakresie (niezależnie od tego, czy obowiązek ujawniania darczyńców dotknie tylko część darczyńców przekazujących relatywnie wysokie kwoty) będą niezgodne z Konstytucją RP, prawem Unii Europejskiej oraz standardami międzynarodowymi. Postulujemy odstąpienie od proponowanych zmian.**

Z poważaniem,

Magdalena Pękacka
Dyrektorka Forum Darczyńców w Polsce